

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NR
55

MINISTERSTWO ROLNICTWA
i ROZWOJU WSI

RYNEK OWOCÓW I WARZYW

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-2584

**ANALIZY
RYNKOWE**

Redakcja naukowa
Bożena Nosecka

GRUDZIEŃ 2019

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Marian Borek (przewodniczący)
Piotr Szajner (wiceprzewodniczący)
Tadeusz Chrościcki
Barbara Domaszewicz
Stanisław Kowalczyk
Ewa Machowina
Aldona Skarżyńska
Iwona Szczepaniak
Krystyna Świetlik
Maria Zwolińska

KOMITET REDAKCYJNY:

Ewa Machowina, Marian Podstawka, Piotr Szajner, Krystyna Świetlik, Maria Zwolińska

REDAKCJA NAUKOWA RYNKU OWOCÓW I WARZYW:

Bożena Nosecka

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipki
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 450 egz. Ark. wyd. 5,62

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła.

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	6
II. Owoce	6
1. Rynek w UE <i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ-PIB, mgr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ-PIB</i>	6
2. Rynek w Polsce	9
2.1. Produkcja <i>dr inż. Paweł Kraciński, IERiGŻ-PIB</i>	9
2.2. Przetwórstwo <i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ-PIB, dr Iwona Szczepaniak, IERiGŻ-PIB</i>	11
2.3. Handel zagraniczny <i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ-PIB</i>	16
2.4. Ceny detaliczne i spożycie <i>mgr inż. Irena Strojewska</i>	22
III. Warzywa	25
1. Rynek w UE <i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ-PIB, mgr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ-PIB</i>	25
2. Rynek w Polsce	27
2.1. Produkcja <i>mgr inż. Tomasz Smoleński, IERiGŻ-PIB</i>	27
2.2. Przetwórstwo <i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ-PIB</i>	29
2.3. Handel zagraniczny <i>mgr Anna Bugała, IERiGŻ-PIB</i>	31
2.4. Ceny detaliczne i spożycie <i>mgr inż. Irena Strojewska</i>	37
Aneks	40

W 2019 r. według danych GUS (Przedwiniokowy szacunek z 27 września) produkcja owoców w Polsce była mniejsza od rekordowo wysokiej w roku poprzednim o 24% i wyniosła 3850 tys. ton. Zbiory jabłek spadły o 25%. Spośród pozostałych owoców, najgłębszy był spadek produkcji malin (o 35%). W wyniku wzrostu powierzchni nasadzeń wzrosły jedynie (o 30%) zbiory borówki wysokiej, a także owoców mało liczących się w produkcji krajowej (świadośliwa, jagoda kamczacka, dereń). Spadek zbiorów większości gatunków owoców spowodowany był głównie wiosennymi przymrozkami oraz zmniejszeniem aktywności fizjologicznej roślin sadowniczych po obfitym owocowaniu w 2018 r. Obserwowany od wiosny deficyt wody w glebie i bardzo wysokie temperatury powietrza w czerwcu wpłynęły na silne zmniejszenie zbiorów warzyw gruntowych odmian wczesnych. W wyniku poprawy warunków pogodowych we wrześniu i w październiku zbiory warzyw odmian późnych nie były mniejsze niż w 2018 r. Łączne zbiory warzyw gruntowych obniżyły się o 4-6% (we wrześniu GUS ocenił spadek zbiorów na poziomie 8% do ok. 3,8 mln ton). Zbiory warzyw uprawianych pod osłonami zwiększą się o ok. 5% do 1,2 mln ton. Produkcja owoców zmniejszyła się w większości krajów UE. Niemal we wszystkich krajach wzrosła produkcja warzyw – głównie cebuli, pomidorów i warzyw strączkowych.

Spadek zbiorów owoców spowoduje obniżenie z 1,25 mln ton w sezonie 2018/19 do 0,97 mln ton w sezonie obecnym, produkcji przetworów owocowych. Produkcja zagęszczonych soków zmniejszy się z 520 do 285 tys. ton, w tym zagęszczonego soku jabłkowego z 465 do 250 tys. ton, a mrożonych owoców z 425 do 390 tys. ton. Produkcja przetworów warzywnych pozostanie na poziomie ok. 1,3 mln ton. Spadkowi produkcji mrożonych warzyw, konserw i marynat warzywnych towarzyszyć będzie zwiększenie produkcji przetworów z pomidorów, w tym przede wszystkim

keczupu i sosów pomidorowych, wytwarzanych w dużym stopniu z importowanego koncentratu pomidorowego. Łączna produkcja soków pitnych, nektarów i napojów owocowych i owocowo-warzywnych zwiększy się z 2,0 do 2,05 mln ton, a najbardziej wzrośnie produkcja soków bezpośrednio tłoczonych z owoców – głównie soków jabłkowych.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego mogą być gorsze niż w sezonie 2018/19. Wynikać to będzie ze znacznego wzrostu cen skupu surowca (głównie owoców). W pierwszej połowie 2019 r. podstawowe wskaźniki sytuacji finansowej firm (rentowność brutto i netto, nadwyżka operacyjna, akumulacja kapitału w relacji do przychodów, współczynnik płynności, stopa inwestowania) były korzystniejsze niż w I połowie 2018 r.

W sezonie 2019/20 łączne wpływy z eksportu owoców i ich przetworów mogą się zmniejszyć w porównaniu z sezonem poprzednim o ok. 3% do 1,91 mld euro. Decydujący będzie spadek wolumenu zagranicznej sprzedaży, zarówno owoców świeżych (o 21%), jak ich przetworów (o 14%). Wzrosną natomiast ceny eksportowe niemal wszystkich owoców i ich przetworów, a najbardziej wiśni, śliwek, malin oraz owoców mrożonych. Przeciętne ceny eksportowe owoców świeżych zwiększą się z 0,46 do 0,59 euro/kg, a przetworów owocowych z 1,12 do 1,24 euro/kg. Obniży się także o 4% do 890 mln euro łączna wartość eksportu warzyw i ich przetworów. Niższe będą, w porównaniu z bardzo wysokimi w sezonie 2018/19, ceny eksportowe większości produktów warzywnictwa. Mniejszy będzie wolumen sprzedaży warzyw świeżych (głównie cebuli), a zwiększy się przetworów warzywnych. Decydujący będzie wzrost zagranicznej sprzedaży przetworów pomidorowych. Łączna wartość eksportu owoców, warzyw oraz ich przetworów obniży się z 2,89 do 2,80 mld euro, a po uwzględnieniu eksportu pieczarek i ich

przetworów z 3,37 do 3,27 mld euro. Stanowiąc to będzie odpowiednio 11% i 10% wartości eksportu produktów sektora rolno-spożywczego.

W sezonie 2019/20 import owoców południowych (łącznie z orzechami) wynieść może 1,62 mln ton, wobec 1,58 mln ton w sezonie poprzednim. Przywóz owoców strefy umiarkowanej zwiększy się z 85 do 140 tys. ton. Wzrośnie głównie import jabłek, gruszek, śliwek i truskawek, a także większości przetworów z owoców strefy umiarkowanej, zwłaszcza zagęszczonego soku jabłkowego oraz mrożonych truskawek i malin. Udział owoców strefy umiarkowanej i ich przetworów w łącznej wartości importu owoców i ich przetworów zwiększy się z 15 do 17%. W grupie przetworów owocowych wytwarzanych z owoców południowych najbardziej, w wyniku spodziewanego spadku cen importowych, wzrośnie przywóz zagęszczonego soku pomarańczowego oraz konserwowych brzoskwiń. Spadek cen większości produktów spowoduje mniejsze niż wolumenu zwiększenie łącznej wartości przywozu owoców świeżych i utrzymanie na poziomie z sezonu 2018/19 wartości importu przetworów owocowych. Zwiększy się przywóz większości gatunków warzyw (zwłaszcza cebuli i pomidorów) oraz ich przetworów, w tym głównie koncentratu pomidorowego. Ceny niemal wszystkich produktów warzywnictwa będą niższe niż w sezonie 2018/19. Łączna wartość importu owoców, warzyw i ich przetworów wzrośnie z 3,31 do 3,40 mld euro, a ujemne saldo handlu zagranicznego tymi produktami zwiększy się z 419 do 592 mln euro. Po uwzględnieniu pieczarek i ich przetworów ujemne saldo wyniesie 132 mln euro, wobec dodatniego w wysokości 50,2 mln euro w sezonie 2018/19.

Bardzo duży spadek zbiorów spowodował silny wzrost cen skupu niemal wszystkich gatunków owoców w 2019 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. Najbardziej zwiększyły się ceny skupu czereśni, śliwek, wiśni i malin. Wzrosły

ceny skupu warzyw gruntowych odmian wczesnych i zbieranych w okresie letnim. W sezonie 2019/20 ceny skupu jabłek deserowych wzrosną w porównaniu z sezonem poprzednim o ponad 90%, a jabłek kierowanych do przetwórstwa o 85%. Niższe od bardzo wysokich w sezonie poprzednim będą przeciętne ceny skupu warzyw kapustnych i korzeniowych, a także cebulowych. W 2019 r. wyższe niż w roku poprzednim były ceny skupu uprawianych pod osłonami pomidorów, a nie zmieniły się ceny ogórków.

Przeciętne ceny detaliczne owoców i ich przetworów w sezonie 2019/20 będą znacząco wyższe niż w sezonie poprzednim, a w największym stopniu wzrosną ceny jabłek. Wyższe mogą być ceny owoców południowych. Zwiększą się też ceny detaliczne warzyw, choć skala ich wzrostu będzie mniejsza niż owoców. W wyniku wzrostu cen średnia konsumpcja owoców i ich przetworów będzie mniejsza niż w sezonie 2018/19 i nieznacznie obniży się spożycie produktów warzywnictwa. Utrzymać się może

tendencja wzrostowa konsumpcji warzyw mrożonych.

W sezonie 2019/20 udział spożycia bezpośredniego w rozdysponowaniu podaży owoców wyniesie 30%, wobec 27% w sezonie poprzednim, a w podaży warzyw pozostanie na poziomie 42%. Udział eksportu w rozdysponowaniu podaży owoców spadnie z 20 do 19%, a warzyw z 12 do 11%. Przetwórstwo stanowić będzie 51% podaży owoców, wobec 53% w sezonie 2018/19. W odniesieniu do warzyw wskaźnik ten wzrośnie z 46 do 47%.

SUMMARY

In 2019, according to CSO data (preliminary estimate of 27 September), the fruit production in Poland was lower than the record-breaking production in the previous year by 24% and amounted to 3,850 thousand tonnes. The harvest of apples decreased by 25%. Among other fruit, the highest was the decrease in the raspberry production (by 35%). As a result of the increased area of plantings, the decrease was recorded only for the harvest of northern highbush blueberry (by 30%), as well as of fruit of no great importance in the domestic production (shadwood, blue honeysuckle, Cornelian cherry). The decrease in the harvest of most fruit species resulted mainly from spring frost and the decreased physiological activity of fruit plants after their high fructification in 2018. The soil water deficit, observed since spring, and very high air temperatures in June resulted in the strong decrease in the harvest of early field vegetables. Owing to the improved weather conditions in September and October, the harvest of late vegetables was not lower than in 2018. The total harvest of field vegetables decreased by 4-6% (In September, the CSO estimated the decrease in the harvest at a level of 8% to about 3.8 million tonnes). The harvest of vegetables grown under cover will increase by about 5% to 1.2 million tonnes. The harvest of fruit increased in most EU countries. The vegetable

production – mainly onions, tomatoes and legumes – increased in almost every country.

The decreased harvest of fruit will result in the reduced production of fruit preserves, from 1.25 million tonnes in the 2018/10 season to 0.97 million tonnes in the present season. The production of concentrated juices will decrease from 520 to 285 thousand tonnes, including concentrated apple juice from 465 to 250 thousand tonnes, and of frozen fruit from 425 to 390 thousand tonnes. The production of vegetable preserves will remain at a level of about 1.3 million tonnes. The reduction in the production of frozen vegetables, canned and pickled vegetables will be accompanied by the increased production of tomato preserves, including, first of all, ketchup and tomato sauces, produced largely from imported tomato concentrate. The total production of drinking juices, nectars, fruit drinks and fruit and vegetable drinks will increase from 2.0 to 2.05 million tonnes and the largest increase will be recorded for the production of juices squeezed directly from fruit – mainly apple juices.

The financial results of companies of the fruit and vegetable industry may be worse than in the 2018/19 season. This will result from the significant rise in the buying-in prices of raw materials

(mainly fruit). In the first half of 2019, the basic indicators of the financial situation of companies (gross and net profitability, operating surplus, capital accumulation in relation to revenues, liquidity ratio, investment rate) were more advantageous than in the first half of 2018.

In the 2019/20 season, the total revenues from the export of fruit and their preserves may decrease when compared to the previous season, by about 3% to EUR 1.91 billion. Of decisive importance will be the decreased volume of foreign sale, of both fresh fruit (by 21%) and fruit preserves (by 14%). On the other hand, the export prices of almost all fruit and their preserves will rise, mostly for sour cherries, plums, raspberries and frozen fruit. The average export prices of fresh fruit will rise from EUR 0.46 to 0.59/kg and of fruit preserves from EUR 1.12 to 1.24/kg. The total export value of vegetables and their preserves will also decrease by 4% to EUR 890 million. The export prices of most vegetables will be lower when compared to the very high prices in the 2018/19 season. The sales volume of fresh vegetables (mainly onions) will be lower while that of vegetable preserves – higher. Decisive will be the increase in foreign sale of tomato preserves. The total export value of fruit, vegetables and their preserves will decrease from EUR 2.89 to 2.80 billion and

together with the export of champignons and their preserves – from EUR 3.37 to 3.27 billion. This will account for, respectively, 11% and 10% of the export value of agri-food sector products.

In the 2019/20 season, the import of exotic fruit (including nuts) may be 1.62 million tonnes, when compared to 1.58 million tonnes in the previous season. The import of temperate zone fruit will increase from 85 to 140 thousand tonnes. What will mainly increase, is the import of apples, pears, plums and strawberries, as well as most preserves made of temperate zone fruit, in particular, concentrated apple juice and frozen strawberries and raspberries. The share of temperate zone fruit and their preserves in the total import value of fruit and their preserves will increase from 15 to 17%. In the group of fruit preserves made of exotic fruit, the largest increase will take place in the import of concentrated apple juice and canned peaches, due to the expected fall in the import prices. The fall in the prices of most products will result in the increase in the total import value of fresh fruit, lower than the increase in the volume, and the import value of fruit preserves remaining at a level from the 2018/19 season. The import of most vegetable

species (especially, onions and tomatoes) as well as their preserves, mainly tomato concentrate, will increase. The prices of almost all vegetables will be lower than in the 2018/19 season. The total import value of fruit, vegetables and their preserves will increase from EUR 3.31 to 3.4 billion while the negative balance of foreign trade in these products will increase from EUR 419 to 592 million. After including champignons and their preserves, the negative balance will be EUR 132 million, when compared to the positive balance of EUR 50.2 million in the 2018/19 season.

The very large reduction in the harvest resulted in the strong rise in the buying-in prices of nearly all fruit species in 2019, when compared to the previous year. The buying-in prices of sweet cherries, plums, sour cherries and raspberries rose most. There was the rise in the buying-in prices of early field vegetables and those harvested in summer. In the 2019/20 season, the buying-in prices of dessert apples will rise when compared to the previous season by more than 90% and of apples for processing – by 85%. The average buying-in prices of brassica, root and bulbous vegetables were lower than the very high prices in the previous season. In 2019, the buying-in prices of

tomatoes grown under cover were higher than the year before, while the prices of cucumbers remained unchanged.

The average retail prices of fruit and their preserves in the 2019/20 season will be significantly higher than in the previous season, and the prices of apples will rise most. The prices of exotic fruit may be higher. The retail prices of vegetables will also rise although the scale of their rise will be lower than that of fruit. As a result of the price rise, the average consumption of fruit and their preserves will lower than in the 2018/19 season and the consumption of vegetables will slightly reduce. The upward trend in the consumption of frozen vegetables may be remained.

In the 2019/20 season, the share of direct consumption in the distribution of fruit supply will amount to 30%, against 27% in the previous season, while in the vegetable supply it will remain at a level of 4%. The share of export in the distribution of fruit supply will decrease from 20 to 19% while that of vegetable supply – from 12 to 11%. Processing will be 51% of fruit supply when compared to 53% in the 2018/19 season. With regard to vegetables, this rate will increase from 46 to 47%.

W serii Analizy Rynekowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek cukru (47) • kwiecień 2020,
2. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (47) • maj 2020,
3. Rynek drobiu (57) • maj 2020,
4. Rynek mleka (58) • maj 2020,
5. Rynek zbóż (58) • maj 2020
6. Rynek mięsa (58) • czerwiec 2020,
7. Rynek rzepaku (57) • czerwiec 2020,
8. Rynek owoców i warzyw (56) • czerwiec 2020,
9. Rynek pasz (42) • październik 2020,
10. Rynek drobiu (58) • październik 2020.

WARUNKI PRENUMERATY I SPRZEDAŻY

Zamówienia na prenumeratę i sprzedaż wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Eventualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel. 22 50 54 685 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. (2 numery) w 2019 r. wynosi 42 zł.

Sprzedaż pojedynczych numerów z roku 2019 wynosi:

- wersja elektroniczna – 28 zł
- wersja papierowa – 35 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przesyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

ISSN 1231-2584

Prenumerata (2 numery) w 2019 roku wynosi 42 zł;
sprzedaż (1 numer) – 28 zł (wersja elektroniczna), 35 zł (wersja drukowana).
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować
do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>